

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anu III. No. 145.

Constanța, Duminecă 19 Noembrie 1895.

20 bani numărul

Cerem Drepturile Politice

CENSUL MATERIAL

Ast-fel cum a fost croită și constituită proprietatea rurală în Dobrogea, — cel mai mare din loturile de pământ vândute de Stat fiind de 100 hectare, — și cum venitul unui hectar rare-ori trece peste 8 lei, — — mulți cred că nu s'ar putea constitui colegiul I-ū de deputați, al cărui alegători trebuie să justifice un venit de 1200 lei din proprietăți funciare; și că în ori-ce caz, nu românii vor compune aceste colegii.

Aceste temeri sunt absolut nefondate.

Nu vorbim de județul vecin, Tulcea, fiind-că nu putem ști cum stau lucrurile acolo, lipsindu-ne de o cam. dată datele necesare. — Este adevărat că acolo nu s'au vândut loturi mari, de cât în foarte puține sate, și dar averile fonciare trebuie să fie mai puțin concentrate; dar nu e mai puțin adevărat, că acolo, populația fiind mai deasă, renta pământului e mult mai ridicată, până la 20 lei h. a. la câmpie. Pe lângă aceasta, sunt acolo, deosebit de cislucurile vechi, podgorii mari, ca Sarica, Badila, Niculițel, Babadagh etc., tutunarii, pescarii, grădinii, livezii, morii de apă cu venituri mari, ceea ce lipsește aproape peste tot județului nostru. N'ar fi de loc mirare ca numărul proprietarilor cu venit suficient să fie chiar mai mare ca la noi.

Ceea ce putem afirma cu siguranță, este că în Constanța, numărul proprietarilor mari, cum li se zice, este, relativ, destul de mare, poate chiar mai mare de cât în județele cele mai întinse de peste Dunare.

Ca să dovedim aceasta, să luăm de ex. plasa Constanța, a cărei populație, până în ziua de

de astăzi, este în mare parte mahomedana. Sunt în această plasă 97 proprietăți fonciare al căror venit trece peste 1200 lei. Din aceste, 4 sunt stăpânite de mahomedani, 7 de bulgari, 4 de greci, 2 de armeni și 1 de germani (succesorii lui Opler); în colo sunt tot români de singe cari le stăpânesc. I-am putea cita cu numele, dacă ar fi necesar, după cum i-am cules din registrul de impunere al recensământului din anul acesta.

Iată-le doborâte amândouă obiecțiunile numai cu aceste câte-va cifre.

Ceea ce șicem despre plasa Constanța se poate zice și despre plășile Medjidie, Traian, Hârsova, unde populațiunea este mai numai românească, și chiar despre Mangalia, al cărei teritoriu e aproape întreg vîndut proprietarilor mari români.

Dar, fiind-că nu în toate satele acestor plăși s'au vîndut loturi mari de 100 hectare, să admitem că nu sunt mai mulți de cât 60 votanți în colegiul I-ū din celelalte 5 plăși, totuși avem în cifră rotundă 400 voturi la acest colegiu, cari, împreună cu ale orașului Constanța 104, dă un total de 500 alegători la colegiul I-ū de Deputați.

Acest număr e peste suficient spre a garanta că interesele proprietății mari vor fi bine reprezentate.

Afara de județul Ilfov, cu capitala București, spue-ni-se, în care altul se mai atinge această cifră? Sunt județe în Moldova, în cari numărul alegătorilor nu e mai mare de 30—50, și cu toate aceste aleg câte un deputat și un senator în Parlamentul țarei.

Iată dar, că și din acest punct de vedere stăm în fruntea districtelor transdunarene.

Stabilind faptele privitoare la colegiul I-ū, ne credem dispen-

sați a vorbi despre reprezentanța în celelalte două colegii, întru cât am repetat de atâtea ori că, populația este acum, în marea ei majoritate, românească: 70 la sută români de singe, contra tuturor celor-lalte naționalități.

Considerându-se toate aceste, cred că nici din acest punct de vedere n'ar mai fi nimic de obiectat contra acordării drepturilor politice.

Dar să zicem câte-va vorbe și asupra stării materiale a populațiunei, ce neîndoelnic, are o înriurare asupra exercitării acestor drepturi.

Noi credem că locuitorii Dobrogei, peste tot luați, sunt mai în bună stare materială de cât locuitorii chiar ai județelor fruntașe de peste Dunare. Aici mai nu cunoaștem sat, a cărui locuitori să datoreze ceva proprietarilor sau arendașilor. Nu știm dacă se face pe unde-va, — dacă s'a făcut vre-odată — un contract agricol; dacă se știe macar că există vre-o lege a tocmelilor agricole, care a jupuit de piele pe sormanii muncitorii agricoli de dincolo. Cunoaștem destul de bine Dobrogea, și nu știm să fie un cas, unde locuitorii să aiba angajată munca anului viitor.

Din potrivă, fie-care locuitor e proprietar pe cel puțin 10 hectare, pe care le cultivă. Sunt rari de tot casurile unde doi sau trei cultivatori să facă un plug. Majoritatea locuitorilor din sate au plugul lor, pe când dincolo, sunt rari de tot acei ce au plugul lor propriu cu 4—6 tra-gători.

Ceea ce strivește pe țărâmul dobrogean — până acum — este calitatea nisipoasă a pământului și secetele dese ce li svântă; lipsa de drumuri de comunicație, și, în timpul din urmă, prețurile joase ale productelor; la care se mai poate adăuga necu-

noștința foloaselor arăturilor și semănăturilor de toamnă.

Țăranii dobrogeni mai au câțiva ani de plata rescumpărării pământului, după care vor deveni mult mai fericiți de cât semenii lor de peste Dunăre, dacă administrația, mai puțin neomenoasă ca până acum se va interesa de soarta lor, făcând îmbunătățirile la care cu drept cuvânt se așteaptă.

Și dacă zic cu drept cuvânt, este pentru că, pe nicaieri, în nici un alt județ, debitul dărilor către Stat, nu este mai mare ca în Dobrogea: și vice-versa, nici un colț al țării nu e lipsit de sprijinul guvernului central, ca Dobrogea, cu care Statul nu cheltuște mai nimic, afara de plata slujbașilor.

Comparativ cu celelalte, județele dobrogene dau vistieriei Statului cele mai mari venituri (debitul anual al jud. Constanța este de lei 3,700,000). Dobrogenii plătesc de mult impozitul singelui și toate anaietele către Stat, fără să aibă un glas măcar acolo, unde să discute de soarta țării în general și a acestei provincii în special.

Am mai zis-o și repetăm: dacă nu sunt motive, cari să nimicească pe toate acele, asupra cărora noi insistăm, acordese acestei provincii depline drepturile cetățenești.

Dacă n'ar fi alt folos în cauză, s'ar spulbera credința, rău făcătoare, ce mai au încă unii dobrogeni, neromâni de sânge, că adică: România n'are în Dobrogea de cât un mandat de ocupație vremelnică, iar nici cum de stăpânire definitivă.

Vom continua până ni se va răspunde la un fel.

APELE DE MARE

(Urmare)

Dar mai înainte de a începe o cură de ape minerale, este foarte interesant să ne dăm bine seama dacă boala convine nu numai curei dar și localității, căci se poate să aibă efect contrariu și pericolos sănătății.

De aceia cea dintâi grijă este ca diagnosa să fie bine stabilită; apoi să căutăm nu numai mineralizarea apelor, ce convin boa-

lei, dar și stațiunea la care trebuie să ne adresăm; pentru aceasta vom cita un exemplu:

Un bolnav cu reumatism, dar care în același timp mai are și un catar Bronhic, însoțit de emfisem, dacă l'am trimite la ape sulfuroase negreșit că aceste ape sunt folosite ambelor afecțiuni; dacă însă același păținaș îl vom trimite la o altitudine mare (1000 metri) respirația lui va începe a fi jenată, dificilă, greoaie până la înecăciune și aceste toate din cauză că aerul aci este prea ușor pentru el, dar dacă tot pe acest bolnav l'am trimite la o stațiune similară dar joasă 1—200 metri, sufocația va dispărea.

Iată dar că nu numai apele trebuie să convie boalei dar și localitatea.

Tot asemenea este și cu stațiunile maritime, căci nu este tot același lucru o stațiune de nord cu o alta de sud.

Aci în Constanța, am văzut cel puțin 90 la sută bolnavi cari încep o cură bălneară, fără a îl consulta vre-un medic; ei fac astfel precum le convine, ori își închipuiesc că ar fi mai bine, sau în cel mai fericit caz după cum au fost povățuiți de prieteni. Ba chiar ești martor la discuțiuni de felul acesta: «Sunt mai bune băile, dacă le faci dimineață», pe când altul susține pe cele de seară; iar un al treilea afirmă cu deplină convingere, că cele mai folositoare băi sunt acelea, care le face cine-va până nu răsare soarele.

Ar fi de dorit, ca acei ce se obligă la cură bălneară marină să își dea seamă dacă constituția, temperamentul și afecțiunea convin băilor de Mare; câte bai și câte pe zi, cât trebuie să șadă în baie; dacă trebuie să facă un exercițiu sau nu; cum trebuie să intre în baie și precauțiunile ce trebuie să le ia în urmă.

Am întâlnit un domn comerciant din București, căruia medicul său curant îi recomandase să facă 40 băi de mare, și cum dânsul era om de afaceri, a găsit de cuvânt ca să scurteze timpul curei, să facă câte trei băi pe zi, ba încă prelungite, ca să fie cu mai mult efect fiindcă afacerile sale nu îi permitea (așa zicea dânsul) a sta mai mult timp.

După câte-va zile cade bolnav, și i-a trebuit 10 zile de ședere în

pat spre a se îndrepta de un Lombago ce-l căpătase din cauza imprudenței sale, rămându-și în viață fixă că băile de Mare li-au făcut mult rău, ne voind cu nici un chip să recunoască că răul i-a venit din cauza modului nenorocit cum a început băile.

PADURILE DOBROGEI

Studiu asupra sistemului de exploatare

DE
PETRE GRIGORESCU
SILVICULTOR

(Urmare)

PARTEA II

Sistemul de exploatare convenabil pădurilor Statului din Dobrogea

Trebuințele de a se exploata pădurile după necesitățile prezentului.—Incidentele unei călătorii la Bașt-punat, jud. Tulcea.—Fizionomia topică a împrejurimilor.—O puternică cauză a emigrațiunilor.

Am văzut că statul este marele proprietar al pădurilor din Dobrogea și că, până în prezent, — și va trece multă vreme încă—este singur debitant de lemne, și dar, nimenia nu-l poate disputa piața de desfacere a produselor sale forestiere. Am mai văzut că pădurile sunt deteriorate.

Știm că datoria ori-cărui proprietar va fi de a le regenera prin o metodă oare-care.—Spre acest scop, cine n'ar putea opri pe mine, în prevederea unor câștiguri eventuale mai mari, să nu le închid, de ex., pentru câțiva ani, cu un cerc de fier? Dar statul, care este mai întâiu și mai întâiu de toate părintele întregii familii dobrogene, și apoi proprietar de păduri, poate el să priveze, pentru o zi măcar, pe fiul său minor și majori, de acest articol de primă necesitate? Nu dispar oare aci interesele stricte ale proprietarului în acele ale obștei și oare, trebuințele presintelui n'au primat și nu primează tot-deuna pe acele ale viitorului?

Ce e mai interesant pentru Stat: miseria după unele poale ale Carpaților, mai ales în Moldova de jos, sau câți-va copaci mai mult? Căd totuși, nu e adevărat, că numai din cauza disparițiunii sau deteriorării pădurilor e atâta miserie grămădită acolo de două trei decenii, de când s'a luat dreptul locuitorilor la uscături.

Ast-fel fiind, Statul, nu numai că nu-și poate închide cu murii Chinei pădurile sale de aci, dar, sub păsă de invasiunea lemnului străin,

nu poate pune nici taese protectoare, și cu atâta mai puțin insuportabile. Deja armata și autoritățile din litoralul mării, cele din Ostrov, Cernavoda și poate din toate orașele, nu se aprovizionează de la Stat, ceea ce este o pagubă foarte însemnată.

Dar, acest fond colosal, de 115 mii hectare pădure, trebuie să producă un venit!

Știința silvică învață a nu se tăia în pădure de cât echivalentul creșterilor anuale, scoțând dintr'însul cel mai mare venit posibil.—Statul, ca ființă morală și neperitoare, este ținut prin excelență a observa această regulă, pe deo parte, iar pe de alta, nu poate, și nici nu i-ar fi permis Statului, nici a fi parcimonios, dând numai cutare ori curare categorii de lemne, nici a lăcomi prin o risipă prea mare, sub pedeapsa de a se sdruncina odată întreaga economie silvică a acestei provincii. Prevederea cea mai limpezită, discernământul cel mai minuțios trebuie să premeargă alcatuirea baselor de administrarea și conservarea pădurilor dobrogene.

Interesele politico-economice, primează pe cele culturale și financiare de o cam -ată. Silvicultorul este ținut a fi pătruns bine pe cele din urmă, și în urmă să-și aleagă un sistem oare-care de exploatare, ce s'ar putea mai ușor îmbina cu nevoile zilei. Experiența de zece ani probează cu prisos că măsurile în afară de această prevedere, n'au putut prinde rădăcină.

Stabilit fiind, că: *Statul e dator să-și exploateze pădurile, și încă nu după cum ar dori, ci după cum împrejurările îi impun*, să vedem care ar fi tratamentul cel mai propriu condițiilor locale.

(Va urma)

O dispozițiune foarte bună

Citim în *Monitorul Oustei* No. 49 de la 11 curent, următorul ordin circular, relativ la distribuirea cafelei și un al doilea fel de mâncare:

«Dispozițiunile excepționale tarifelor de hrană alăturate la regulamentul de administrație al trupurilor de trupă prevăd ca să se distribuie oamenilor un al doilea fel de mâncare.

Unele corpuri de trupă, sub diferite pretexte, neaplicând aceste dis-

pozițiuni, cum și ordinele date relativ la distribuirea cafelei, prescriu cele ce urmează:

1) Se va distribui oamenilor cafea dimineața în loc de rachiu sau altele.

Distribuțiunea va fi obligatorie și se va aplica imediat și cel mult după trecere de trei luni în toate corpurile de trupă.

—Cantinele aflate la casărmi vor fi oprite a vinde băuturi spirtoase (rachiu, țuică, cognac, etc).

2) În fie-care zi se va prepara oamenilor dimineața un al doilea fel de mâncare scădută, cumpărându-se ingredientele trebuincioase din alocațiile ce se dau pentru hrană, cari sunt suficiente.

Hrana de post nu se va distribui de cât Vinerea și în săptămânile mari ale postului. Pentru sub-oficieri se vor înființa popote separate.

3) Pentru toți oamenii se va cumpăra o lingură, un cuțit, o furcuță și câte două farfurii pentru al le servi de mâncare, aceste instalații se vor face imediat.

În ori și ce cas, lipsa lor nu va constitui un motiv pentru a amâna prepararea unui al 2-lea fel de mâncare.

5) Se va avea în vedere că alocațiile de hrană sunt date în scop a hrăni bine trupa, iar nici de cum a realiza economii ca să se sporească fondul masei de întreținere în detrimentul unei bune hrăniri.

Economile se vor reduce la strictul trebuincios pentru a se acoperi cheltuielile de întreținere, cari nu s'ar putea suporta din alocațiile ordinare ale masei de întreținere.

D-nii comandanți ai trupurilor de armată și cel-lalți sunt rugați a lua măsuri pentru executarea acestor dispozițiuni».

Oștirea întreagă va fi recunoscătoare actualului ministru de război pentru părinteasca dispozițiune ce a luat.

Informațiuni

Aducem la cunoștința abonaților noștri din oraș și județ că Agenția principală locală a societății de asigurare mutuală «Unirea» e autorizată a libera direct *Polite de asigurare* în ori-ce ramură, cari se vor preda asiguraților imediat la subscrierea ofertei fără a se mai aștepta, ca până acum, aprobarea Direcțiunii generale din București.

Prin urmare ori-cine, din amicii noștri de la țară, având necesitate, pot în aceeași zi: asigura produsele din magazin și a face ori-ce împrumut la Credit sau Banca agricolă din Constanța. — *Premiile de asigurare se știe că sunt mult mai*

mici de cât la celelalte două societăți concurente.

Biuroul este în strada Gărei No. 13, visavi de noul local de primărie, și este deschis toată ziua.

Prețul produselor s'a urcat din nou în mod simțitor în zilele din urmă. Orđul de prima calitate a ajuns la 9 fr. suta kilograme, iar grânul de toamnă la 10 fr. și 20 bani franco magazie. Tendința e spre urcare.

Maize, 19 curent, este adunarea foștilor primari și casseri comunali din plasa Medgidie, condamnați la plata în bani a rămășițelor din prestațiuni. În numărul viitor vom da mai multe amănunte arătând hotărîrea ce se va fi luat.

Baracele construite de d-l inginer Piucheut la Canara, în vederea exploatarei petrolului necesară construirii portului au fost dărâmate și luate de torenții ploaii de la 9 curent.

Fiind cauză de forță majoră pagubele privesc pe antreprisă.

Pentru d. ministru al Domeniilor. —Tăierile și estragerea lemnului din păduri se face tot ca în timpul Turcilor, din totalitatea pădurilor. Parchetele figurează numai pe hârtie ca și prețurile din tarif prevăzute pentru lemnele tăiate și fasonate de agenții Statului. În realitate lucrurile se practică ast-fel: Cumpărătorul se duce la pădure, taie unde vrea și ce vrea, și plătește la eșire taesa ce i-o cere brigadierul, *dacă se află în calea sa*, iar *dacă nu, trece fără a plăti nimic*. Guri de păduri și dramuri sunt sute, pe cari se estrag lemnele.

Anul trecut, pe vremea asta nu eșia ziarul nostru, de aceea n'am scris nimic.

Cerem d-lui actual ministru să introducă odată regulă în păduri.

Este rușine să continuăm cu aceeași sistem apucat de la foștii silvicultori turci.

Vineri seara spre 18 curent, după o ploaie cu vânt, ce a ținut toată ziua, a început a viscolii și a depune zăpadă. Trenul n'a plesat erii și nu pleacă nici azi la 18 curent, liniile fiind înămețite, mai cu seamă pe Bărăganul Ialomiței.

În ședința consiliului comunal de alalta-eri d-l consilier Șerbănescu a făcut trei interpelări: în privința terminării rtradel 11 Iunie, a unei exproprieri din piața de sus și din nou asupra așternerii cu petriș a stradei Plevnei.—D-l primar a răspuns că nu sunt bani și că în primă-vara spră ca să poată face aceste lucrări.

DE ARENDAT pe 3—5 ani grădina de zarzavaturi de 10 hectare, din Tari-Verdi, județul Tulcea.

Amatorul se vor adresa proprietarului d. P. Grigorescu în Constanța.

De închiriat o casă nouă cu 4 camere, și o curte spațioasă, împrejmuită cu gard, situat în Anadolkiol.

Doritorii se vor adresa la Redacția acestui ziar.

Cu toate tunetele și fulgerile de ieri săptămână, se pare că zilele de toamnă s'au isprăvit.

Iarna a început și poate să fie cât de riguroasă, după seceta din vară.—Ar fi bine se iea din vreme dispozițiunile pentru îndulcirea ei în familiile sărace. Ar fi neapărat necesar un bal în folosul lor, înainte de sărbători, mai cu seamă că anul trecut nu s'a făcut.

Prețul pâinei s'a estinit, în schimb calitatea ei e foarte proastă. Cu brutarii nu o poți scoate la căpătâiu: ori pâinea scumpă, ori proastă. Ar fi bine să se lase concurența absolut liberă.—Funcționarul administrativ n'ar mai avea de controlat de cât cocerea și greutatea.

Folos nu trage publicul din privityharea lor de cât la intervale.... la câte o schimbare de agenți. Și atunci periodul mulțumiri generale e foarte scurt.

Lucrările pentru cartierul nou nu s'au terminat, Să sperăm la primavara.

ANUNCIU

Sub-semnatul Stefan Boantă, domiciliat în Brăila, strada Coroanei No 4, declar că am perdat în orașul Constanța o poliță fără dată și ordin numai sub-serisă de mine pentru suma de lei 1669 pe care o făcusem spre a o scoate și completa la persoana unde voi găsi, care din întâmplare am pierdut-o din buzunar și fiind-că nu am uzat de dănsa o declar nulă și fără nici o valoare față de ori-cine o va poseseda. Cine o va găsi și o va trimite la adresa mea va primi un mandat postal de 50 lei.

S. BOANTA.

Legătorie de Cărți

Subscribul aduc la cunoștința onor. public că am înființat pe lângă atelierul de tipografie și un atelier de legătorie special, angajându-mă a lega:

Cărți, reviste, note de piano, a încadra rame și în fine tot ce se atinge de această branșă.

GR. M. GRIGORIU.

„UNIREA”

Societate generală de Asigurare Mutuală DIN BUCUREȘTI

Autorizată prin Înaltul Decret Românesc sub No. 1536 după deciziunea consiliului de miniștri dela 27 Iunie 1877. *Monitorul oficial No. 160 din 16 (28) Iul.*

Acastă societate de proprietate asigură, contra incendiului, imobile, și construite de zid, paiantă sau gară, fie acoperișul lor cu tînchea, olanșindrila, trestie, etc. Plata asigurării e cu mult mai scăzută, aproape pe jumătate de cât la celelalte Societăți, cari fac o speculă din premiile asiguraților.

Deosebit de aceste clădiri, societatea mai asigură contra incendiului **Mobile, Mărfuri, Produse, Pae și Nutrețe în Șire, Stoguri, Clai pe Cîmp Liber și în Magazii.**

Societatea „Unirea” mai face asigurări asupra „Vieter” în toate combinațiunile uzitate și anume:

- a). Asociațiuni mutuale de supraviețuire.
- b). Asociațiuni mutuale cu produs minimal garantat și cu participare de 85 la sută.
- c). Contra-asigurării cu 8 la sută dobîndă și fără dobîndă.
- d). Capitaluri fixe în cas de deces cu beneficiul etății.
- e). Asigurări temporale și
- f). Rente viagere în diferite combinațiuni.

Asemenea mai asigură contra riscurilor de „Grindina”, precum și contra riscurilor de transport pe fluviu, mări și corpuri de vase, toate aceste asigurări „Unirea” le face cu premii reduse.

Informațiunile și prospecte se dau în Bucuresci, la Direcțiunea generală str. Dămnei No 2, iar în districte la agenților respective din orașe.

Direcțiunea generală

Societății de Asigurare mutuală Unirea

LIBRARIA și TIPOGRAFIA „UNIVERSALA”

GR. M. GRIGORIU

+ 36—Plaza Independenței—36 +

CONSTANȚA

+ 36—Plaza Independenței—36 +

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată, cărți scolare, de științe și diferite Romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPIL ȘI PĂPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afise, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domniilor perceptori, Onor.

Primărilor, Epitropiilor de Biserică

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea promptă și prețurile cât se poate de moderate.